

Belangrijkste wormsoorten

Nematodirussoorten

- Bij lammeren in het voorjaar.
- Soms in het najaar bij lammeren die in het voorjaar niet zijn besmet.
- Verschijnselen: vaak waterdunne diarree, enorme dorst, soms massale sterfte. Later groeivertraging.

Haemonchus contortus

- Belangrijkste wormsoort in Nederland. Problemen vooral in de zomermaanden, maar de periode met problemen wordt langer.
- Verschijnselen: bloedarmoede, sterfte, géén diarree en later verminderde groei.

Teladorsagia circumcincta

- Problemen vooral in zomer en najaar.
- Verschijnselen: groeivertraging, soms diarree.

Trichostrongylussoorten:

- Problemen vooral in zomer en najaar.
- Verschijnselen: diarree en later groeivertraging.

Indicatie van het voorkomen van maagdarmwormen gedurende het jaar.

TIJDENS WEIDEN WORMEN BESTRIJDEN

Maagdarmworminfecties veroorzaken veel problemen en een behoorlijke economische schadepost. Uit recent Nederlands onderzoek blijkt dat schapenhouders het moeilijk vinden om een goede maagdarmwormbestrijding toe te passen. Ze vinden dat ze te weinig kennis hebben van bestrijdingsmaatregelen en -middelen, maar het moeilijkst vinden ze het om een goed beweidingsschema te maken.

De belangrijkste wormsoort in Nederland is *Haemonchus contortus*, de rode lebmaagworm. Volwassen wormen zitten in de lebmaag, zuigen bloed en veroorzaken zo bloedarmoede. Haemonchose treedt op van mei tot soms begin oktober. Naast *H. contortus* komen in het voorjaar verschillende Nematodirussoorten voor en in zomer en najaar verschillende Trichostrongylussoorten en *Teladorsagia circumcincta* (zie schema).

Resistentie

Toenemende resistentie maakt het noodzakelijk om anders met wormbestrijding om te gaan. Uit recent onderzoek blijkt dat veel schapenhouders hun dieren graag zo weiden dat de infectiedruk laag blijft, maar dat ze het moeilijk vinden om een goed beweidingsschema te maken dat dat mogelijk maakt.

Beweidingsschema

Uitgangspunt van een beweidingsschema is zodanig omweiden dat de dieren alweer zijn verweid voordat de wormeieren uit de mest zich hebben ontwikkeld tot infectieuze larven. Dit is afhankelijk van temperatuur en vochtigheid, maar voor de Nederlandse situatie betekent dit altijd omweiden binnen drie weken en tussen 15 juni en 15 september binnen twee weken.

In dit systeem gaan de oaien met lammeren in het voorjaar naar buiten op land waar minimaal drie maanden geen schapen, lammeren of geiten hebben gelopen. Vervolgens worden ze verweid zoals hierboven is aangegeven. Als lammeren terugkomen op percelen waar ze eerder in hetzelfde jaar hebben gelopen kunnen ze een worminfectie opdoen. Vier weken na het inscharen op zo'n perceel is het raadzaam om mestonderzoek te laten uitvoeren. Voor volwassen oaien is het niet erg om terug te keren op percelen waar ze eerder hebben geweid. Een behandeling is niet nodig tenzij mestonderzoek van de lammeren een zodanig hoge besmetting aangeeft dat het wel nodig is. Behandeling van lintwormen, *Strongyloides papillosus* en volwassen infecties met Nematodirussoorten is niet nodig.